

RAADSVOORSTEL

Zaaknummer: 736304
Documentnummer: 736308

Indiener: College
Datum: 15-04-2025
Portefeuille(s): Financiën
Portefeuillehouder(s): S.J. Lap
Begrotingsprogramma: 0 t/m 8
Begrotingsdoel: n.v.t.

Onderwerp Perspectiefnota 2026

Te besluiten om

De raad neemt kennis van de Perspectiefnota 2026 en besluit om

1. de volgende uitgangspunten van 'Samen verder groeien' vast te stellen voor het opstellen van de Programmabegroting 2026:
 - a. de groei van 3.309 woningen richting 2030 voort te zetten conform de woondeal ZUND en voor de gehele opgave tot 2050 in te zetten op het versterken van de regionale samenwerking om de financiële lasten eerlijk te verdelen;
 - b. in 2026 verder vorm te geven aan het verbinden van de sociale ontwikkeling van de Drontense samenleving met de fysieke groei van de gemeente Dronten door in de integrale omgevingsvisie Strategie Leefomgeving en Samenleving (StraLoS) bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezonde leefomgeving als onderdelen te integreren;
 - c. te blijven inzetten op de ontwikkeling van organisatie en bestuur in het kader van effect gericht sturen, zodat tegelijk investeren in beheer én groei mogelijk blijft en de grip op groei wordt behouden;
 - d. met het oog op het perspectief zoals beschreven in 'Samen verder groeien' in te zetten op een langdurig begrotingsdiscipline en daarmee de brug over het ravijn te maken, waarbij
 1. vanaf 2026 rekening wordt gehouden met een toename aan structurele middelen
 - a. op het programma Biodiversiteit (€ 200.000), en
 - b. voor het ten uitvoer brengen van de notitie Kunst en Cultuur: Cultuur voor iedereen dichtbij (€ 200.000)
- en,
 2. incidenteel voor 2026 middelen beschikbaar worden gesteld voor
 - a. adaptief beleid binnen het strategisch beleidskader Sociaal Domein: 'Mensen maken de Samenleving' (€ 1,35 miljoen)
 - b. toekomstbestendige brandweezorg binnen de Veiligheidsregio Flevoland (€ 405.000)
 - c. versterkte inzet op het ten uitvoer brengen van Strategisch beleidskader Economie in 2026 (€ 300.000);
 3. het begrotingsjaar 2026 structureel sluitend is;
 4. het meerjarenperspectief structureel niet sluitend zal zijn;

Bijlage(n):

5. de financiële kaders zoals verwoord in de Perspectiefnota 2026 de basis vormen voor de verdere financiële uitwerking richting de Programmabegroting 2026 – 2029;
2. het college opdracht te geven de Programmabegroting 2026 – 2029 aan de hand van deze uitgangspunten van de Perspectiefnota 2026 op te stellen.

Inleiding

In de Perspectiefnota 2026 wordt uw raad meegenomen in de strategische koers, de financiële kaders van de begroting voor het komende begrotingsjaar (2026) en de meerjarenraming (2027-2029). Op basis van het geschetste perspectief en de voorgestelde financiële kaders wordt u voorgesteld de uitgangspunten voor het opstellen van de Programmabegroting 2026 vast te stellen.

Hierbij zien de eerste uitgangspunten (a, b en c) onder beslispunt 1 op het strategische perspectief zoals beschreven in 'Samen verder groeien'. Hetgeen onder 'd' benoemd zijn de financiële uitgangspunten waarbinnen het college, na vaststelling door de raad, de Programmabegroting 2026 nader zal uitwerken. Beslispunt 2 ziet op de opdrachtverstrekking van uw raad aan het college om over te gaan tot het opstellen van de Programmabegroting 2026 binnen de door u vastgestelde uitgangspunten.

Argumenten

1.a.1. Dronten groeit: strategisch en met oog voor leefbaarheid en gemeenschap

De groei naar 60.000 inwoners in 2050 biedt kansen, maar brengt ook uitdagingen met zich mee om Drontense kwaliteiten als ruimte, groen en het dorpse karakter te blijven waarborgen. In een samenleving die steeds complexer wordt, is het van belang dat u als raad zowel strategisch gefocust blijft als wendbaar bent in het maken van keuzes wanneer die situatie daarom vraagt. Om dit te ondersteunen is het strategisch perspectief "Samen verder groeien" opgenomen in de perspectiefnota.

"Samen verder groeien" biedt helderheid en richting en is gebaseerd op de kaders en uitgangspunten die u als raad de afgelopen jaren heeft vastgesteld via onder meer "Dronten groeit", Toekomstvisie Dronten 2050, het Woonperspectief en het strategisch beleidskader 2025-2028 "Mensen maken de samenleving".

Dit strategisch fundament biedt houvast en stelt uw raad (en daarmee het college en ambtelijke organisatie) in staat om binnen dit perspectief tijdens de jaarlijkse P&C-cycli flexibel en daadkrachtig op te treden. Ook bij veranderende omstandigheden.

1.a.2. Samen verder groeien voor en met de regio

De groeiambities van de gemeente Dronten reiken verder dan alleen de behoeften van onze eigen inwoners. Door ruimte te bieden aan mensen die elders geen passende woonruimte kunnen vinden, draagt Dronten bij aan de bredere landelijke en regionale uitdagingen. In de woondeal ZUND zijn afspraken gemaakt om te komen tot een versnelling van de woningbouw. Dronten heeft zich gecommitteerd aan de bouw van 3309 woningen tot en met 2030. Hiermee wordt een grote bijdrage geleverd aan de bestaanszekerheid van onze inwoners. De vraagstukken die gepaard gaan bij deze bouwambitie worden volgens de vijf Drontense principes aangepakt.

Tegelijkertijd brengt deze versnelde groei tot 2050 aanzienlijke financiële verantwoordelijkheden met zich mee. De daadwerkelijke financiële risico's en de haalbaarheid van deze ambities zullen waarschijnlijk pas in de loop van 2026 volledig duidelijk worden.

De ELS bestaat uit een samenhangend en afwisselend netwerk van natuurlijke elementen in het buitengebied, de dorpen en de natuurgebieden. Met deze structuur verbinden we het buitengebied via hoofdgroenstructuren en het wijkgroen met de schoolpleinen en de particuliere tuinen. De ELS wordt in 2026 voor besluitvorming aan de raad voorgelegd. Bij vaststelling wordt via de ELS en door middel van een nog op te stellen uitvoeringsplan in 2026 ingezet op veerkrachtige ecosystemen op basis van een duidelijke visie en strategie passend bij de gemeente Dronten, die bijdraagt aan een gezonde, veerkrachtige en aantrekkelijke gemeente, nu en in de toekomst.

Notitie Kunst en Cultuur: Cultuur dichterbij voor iedereen (structureel)

In het collegeprogramma 2022-2026 “bouwstenen voor de toekomst” beschrijft het college het belang van kunst en cultuur voor de samenleving. In de door u aangenomen motie ‘De Kracht van Cultuur (13 juli 2023) heeft u de behoefte uitgesproken een geactualiseerde visie op cultuur op te stellen.

Op 1 april jl. heeft het college besloten de notitie “Kunst en cultuur 2025-2028 - De kunst van het verbinden: cultuur dichterbij voor iedereen” ter besluitvorming aan uw raad voor te leggen. Het raadsvoorstel is inmiddels aan u toegezonden. In dit voorstel spreekt het college zijn voorkeur uit om uit te gaan van ambitieniveau 3. Vooruitlopend daarop is in de Perspectiefnota 2026 rekening gehouden met € 200.000 aan structurele middelen om in 2026 met daadkracht de uitvoering van de notie Kunst en Cultuur ter hand te nemen en daarmee een bijdrage te leveren aan de drie kernopgaven uit het strategisch beleidskader sociaal domein 2025-2028: bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond samenleven. In de Programmabegroting 2026 zal een nadere financiële uitwerking plaatsvinden, aan de hand van het vastgestelde ambitieniveau. In het eerste kwartaal van 2026 ontvangt u het uitvoeringsprogramma.

Sociaal domein: Mensen maken de Samenleving (incidenteel)

Uw raad heeft zich uitgesproken voor een adaptief beleid binnen het sociaal domein. Dit betekent dat we flexibel inspelen op de behoefte van onze inwoners. In lijn met het strategisch beleidskader sociaal domein “Mensen maken de samenleving” wordt de komende periode een beweging in gang gebracht om de effecten van dit beleidskader te effectueren. De grote veranderingen die we beogen zijn:

- a. De versterking van de samenleving met een stevige sociale en pedagogische basis;
- b. Het meedoen mogelijk maken door de inzet op stevige lokale teams 0-100;
- c. Het vangnet richten op de inwoners die dat het meest nodig hebben.

Vanuit het strategisch beleidskader ligt voor jeugdhulp specifiek de opdracht om (meer) beschikkingsvrij te opereren, zodat complexe jeugdhulp beschikbaar blijft voor de meest kwetsbaren. Dit vraagt tijdelijk extra financiële middelen, maar we spreken de verwachting uit dat de investering zich terugbetaald door effectievere jeugdhulp en mogelijke financiële voordelen, met name door minder duurdere zorg. Het uitstellen van het beschikbaar stellen van deze middelen betekent dat de beoogde transitie onder druk komt te staan of zelfs niet kan worden gerealiseerd, met hogere kosten en minder impact als gevolg.

Naast jeugdhulp worden op diverse terreinen verbeteringen doorgevoerd. Pilots en onderzoeken versterken de structuur van het sociaal domein, met concrete resultaten zoals:

- Meer aandacht voor mantelzorgers en vrijwilligers via het ZorgSamenpunt;
- Ondersteuning van het (sport)verenigingsleven, wat een cruciale rol speelt in het verbinden van onze inwoners;
- Versterking van cultuurparticipatie en sociale cohesie via de Notie Kunst en Cultuur: Cultuur dichterbij voor iedereen (zie hierboven toegelicht);

- Monitoring: Gemeenten staan voor tal van maatschappelijke opgaven. Deze vragen om slim beleid, een effectieve uitvoering en bijsturing daarop wanneer dit nodig is. Hiervoor zijn inzichten nodig in hoe, en waarop, we als gemeente moeten (bij)sturen. We spreken van informatie gedreven sturing.

Het strategisch beleidskader en de daarin beschreven veranderingen zijn geen vrijblijvende ambitie, maar een noodzakelijke transitie en investering om onze inwoners de kansen en ondersteuning te kunnen blijven bieden die zij verdienen. Dit wordt mogelijk gemaakt door de inzet van incidentele middelen (1,35 miljoen). Hoewel deze middelen in de toekomst structureel kunnen worden, is hier voor nu nog geen financiële ruimte voor gecreëerd.

Veiligheidsregio Flevoland; Samen, elke dag steeds beter (incidenteel)

In 2026 wil de Veiligheidsregio Flevoland verder invulling geven aan het vastgestelde beleidsplan 2025-2028. In het kader van de Perspectiefnota 2026 zijn er zorgen over de toekomstbestendigheid van de brandweezorg. Deze staat onder druk door het uitblijven van besluitvorming over Rijksfinanciering voor Verplichtend Karakter. De bestuurlijke stuurgroep heeft ervoor gekozen om de implementatie van het Verplichtend Karakter te temporiseren en de kosten (€405.000) (grotendeels) incidenteel mee te nemen in het perspectief voor 2026. Hoewel dit een tijdelijke oplossing biedt, is het geen duurzame aanpak. Binnenkort ontvangt u hierover een raadsvoorstel met bijbehorende zienswijzeprocedure, waarbij tevens de structurele bijstelling aan u voor ligt.

Strategisch beleidskader Economie: richting aan groei van Dronten (incidenteel)

Met de vaststelling van het strategisch beleidskader economie in januari heeft uw raad een belangrijke stap gezet richting een economisch sterke en toekomstbestendige gemeente. Het kader biedt een solide basis, maar om daadwerkelijk maatschappelijk impact te maken is op bepaalde aspecten een versnelde en versterkte inzet noodzakelijk. Uw raad heeft bij het vaststellen van het strategisch beleidskader al een aantal van deze aspecten aan het college meegegeven. Het gaat hierbij om thema's zoals de beschikbaarheid van bedrijfsgronden, een meerjarenperspectief hierop, het versterken van het vestigingsklimaat en de dienstverlening aan de midden- en kleinbedrijf (MKB)-sector. Hiermee voorkomen we dat bedrijventerreinen niet tijdig worden ontwikkeld, er ruimte blijft voor groei, innovatie en werkgelegenheid en Dronten als vestigingsplaats aantrekkelijk blijft

Om versnelling op deze thema's te faciliteren, is in de Perspectiefnota 2026 rekening gehouden met een incidentele investering van € 300.000 in de Programmabegroting 2026. Deze middelen worden gericht ingezet op:

- Het uitvoeren van de (nog vast te stellen) Strategie Werklocatie, waarmee we bedrijventerreinen toekomstbestendig ontwikkelen en positioneren;
- Het stimuleren van het midden- en kleinbedrijf (MKB);
- Het versterken van lokale kracht en ondernemerschap;
- Aantrekkelijke en levendige dorpskernen, met een sterke focus op een divers en toekomstbestendig aanbod van retail;
- Het bevorderen van de vrijetijdseconomie en gebiedspromotie, waarmee we niet alleen economische kansen benutten, maar ook de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van onze gemeente vergroten.

De concrete besteding ervan wordt financieel verder uitgewerkt in de begroting en in de uitvoeringsprogramma's. De oplevering van de uitvoeringsprogramma's staan voor uiterlijk Q4 2025 gepland.

1.d.2. Financiële impact van de herijking van het gemeentefonds opgevangen

De herijking van het gemeentefonds in 2026 brengt uitdagingen met zich mee, ook voor de gemeente Dronten. Om deze veranderingen het hoofd te kunnen bieden, heeft uw raad bij de Programmabegroting 2025 ingezet op een grondige analyse van de financiële gevolgen. Hiermee is onder meer inzicht verkregen in de groei van het eigen vermogen in de afgelopen jaren (toename van 18 miljoen euro), terwijl hier vooraf geen rekening mee was gehouden.

De uitgevoerde analyse heeft handvatten geboden die de gemeente in staat stelt om de begroting realistischer op te stellen. Hiermee kan het gat in de begroting – dat ontstaat door de herijking van het gemeentefonds – worden gereduceerd en is een brug over het ravijn gecreëerd. Dit betekent dat de gemeente – ondanks de financiële gevolgen van de herijking – tot een sluitende Programmabegroting 2026 kan komen en de ingezette lijn de komende jaren kan doorzetten, zonder dat het noodzakelijk is andere zoekgebieden voor ombuigingen in scenario's aan uw raad voor te leggen. Om een sluitende meerjarenbegroting tot 2029 te krijgen zonder dat dit betekent dat ambities moeten worden bijgesteld, is de rol van het Rijk en de bekostiging vanuit het gemeentefonds cruciaal. Hiernaast blijft de inzet erop gericht om de komende jaren mogelijke structurele tekorten terug te dringen door realisme, flexibiliteit en effectiviteit centraal te stellen, zodat taken, ambities en middelen met elkaar in balans zijn.

1.d.3. Het blijft belangrijk om de balans tussen beheren en groeien te bewaken

Kortom, de gemeente staat er in de basis financieel goed voor. Dit betekent dat voor de komende twee jaren voldoende financiële zekerheid is om de opgaven zoals deze op er dit moment liggen en beschreven staan in het strategisch perspectief en financiële kaders, kunnen worden opgevangen. Dit betekent niet dat de gemeente geen uitdagingen kent. Bij het groeien naar 60.000 inwoners moet de balans tussen beheren en vernieuwen bewaard worden. Dit vraagt om een langdurig begrotingsdiscipline, onder meer op basis van het SVP en IHP, waarbij de manier van groeien boven de snelheid van groeien wordt gesteld.

2.1 Voor het opstellen van de Programmabegroting zijn kaders nodig

Met het vaststellen van de gestelde uitgangspunten stelt de raad het college in staat toe te werken naar een begroting die past binnen de wensen van de raad en voldoet aan de financiële eisen die daaraan worden gesteld.

Kanttelingen

Samen bouwen aan een toekomstgerichte gemeente

Het college heeft met de Perspectiefnota 2026 een strategisch en financieel kader geschetst, waarin de verwachtingen voor het komende jaar zijn opgenomen. Dit biedt een realistisch beeld van zowel de kansen als de uitdagingen die ons te wachten staan en van de beschikbare (financiële) middelen om hierop in te spelen. De Perspectiefnota 2026 vormt hiermee een solide basis voor het realiseren van onze gezamenlijke ambities.

Door voort te bouwen op de huidige koers en slechts op enkele specifieke onderwerpen (financiële) aanvullingen voor te stellen, gebaseerd op door uw raad vastgesteld of nog dit jaar vast te stellen beleid, is het college ervan overtuigd dat in 2026 met ambitie verder kan worden gewerkt om de door u uitgesproken maatschappelijke effecten te realiseren.

Mocht uw raad van mening zijn dat bepaalde strategische of financiële perspectieven in de Perspectiefnota 2026 onderbelicht zijn gebleven of zelfs niet benoemd, gaat het college uiteraard graag met u in gesprek om deze punten met u te verkennen. U heeft tijdens de beraadslaging Perspectiefnota 2026 de ruimte om perspectieven toe te voegen en/of financiële uitgangspunten aan te passen.

Vervolg

Na vaststelling van de Perspectiefnota 2026 door de Raad wordt deze als kader gebruikt bij het opstellen van de Programmabegroting 2026.

Bijlagen

Bijlage(n) bij dit voorstel:

1. Perspectiefnota 2026 (770371)

De Secretaris,

De Burgemeester,

